

25 DE PROPUNERI PENTRU VIITORUL PRIMAR GENERAL AL MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

1. Sporirea nivelului de autonomie financiară prin identificarea unor modalități de suplimentare a veniturilor proprii care, fiind o sursă de venit adițională, va da posibilitate autorităților publice locale să finanțeze servicii de calitate, obținând performante, cum ar fi:

a) **elaborarea unor mecanisme stimulatorii pentru** lărgirea bazei fiscale prin eficientizarea colectării taxelor și impozitelor locale existente, revizuirea sistemului existent de impozite și taxe locale, și introducerea unor noi surse de venit local prin impozite și taxe fixate în legislația națională; b) **coordonarea cu alte grupuri de lucru privind descentralizarea** sau cu autorități ale administrației publice privind elaborarea mecanismelor, metodelor și instrumentelor în vederea testării și evaluării impactului soluțiilor privind descentralizarea financiară.

2. Elaborarea bugetelor pe programe și performanță, care ar conduce la eficientizarea mijloacelor bugetare, punct de reper fiind nu volumul resurselor cheltuite, ci rezultatul obținut în urma cheltuirii banului public. Implementarea analizei cost-beneficiu (ACB) va contribui la instituirea unui management financiar performant, orientat spre rezultate și eficiență a cheltuielilor bugetare, optimizarea acestora.

3. Contractarea de fonduri comunitare europene de către autoritățile municipale prin valorificarea proiectelor de dezvoltare locală, implementate în Chișinău, fapt ce ar consolida colaborarea dintre administrația locală municipală și structurile respective din UE, sprijinind dezideratul parcursului european al Republicii Moldova.

4. Dezvoltarea instrumentelor financiare de atragere a surselor financiare pentru Chișinău, prin emiteri de obligațiuni municipale (alte instrumente), în perspectiva suplimentării fondurilor de dezvoltare locală pentru finanțarea proiectelor fezabile de modernizare a municipiului. Este necesară depășirea etapei utilizării instrumentelor de creditare prin trecerea la un nivel mai înalt de diversificare a mijloacelor și metodelor de atragere a fondurilor pentru dezvoltarea urbei.

5. Crearea unui fond inovațional pentru implementarea proiectelor de dezvoltare strategică a mun. Chișinău. Crearea Consiliului pentru Dezvoltare Strategică care, în bază de concurs, va selecta și va finanța proiecte, sub formă de parteneriat public-privat, granturi etc., în domeniile prioritare stabilite prin decizia primăriei. Consiliul va consolida oferte-

le de finanțare din partea donatorilor europeni și cele din mediu privat și va administra concursul proiectelor pentru aceste fonduri.

6. Creșterea funcțională a rolului managerial al Primarului General, ținând cont de faptul că plenitudinea răspunderii politice și juridico-administrative revine edilului capitalei.

7. Transferarea în subordonarea directă a Primăriei a forțelor de menținere a ordinii publice în municipiu, în vederea îmbunătățirii calității actului administrativ și fortificării securității locuitorilor, a proprietății lor private, cât și a edificiilor și proprietății municipale.

8. Facilitarea și eficientizarea comunicării Primarului și administrației municipale cu cetățenii Chișinăului, creșterea gradului de transparență a procesului decizional în municipiu prin: atragerea participării oamenilor de afaceri din municipiu, a tuturor locuitorilor, la amenajarea și salubritatea teritoriului, prin consolidarea relațiilor cu societatea civilă din municipiu.

9. Elaborarea unei Concepții noi a dezvoltării municipiului și sectoarelor sale. Evaluarea spațiilor verzi ale mun. Chișinău și elaborarea planului de reconstrucție ecologică. Elaborarea planului urbanistic al mun. Chișinău pe criterii fundamentate științific, discutarea lui pe larg în comunitatea urbană chișinăuană, aprobarea planului urbanistic al mun. Chișinău pe o perioadă de cel puțin 30 de ani și respectarea acestuia cu strictețe. Spațiile verzi, spațiile de joacă pentru copii, spațiile de parcare pentru automobile trebuie să fie prevăzute la elaborarea acestui plan. Elaborarea planului calendaristic de implementare a acțiunilor în scopul precizării priorităților pe termen scurt și mediu.

10. Reconceptualizarea planului urbanistic al mun. Chișinău pentru asigurarea unui stil unic al orașului, având în vedere cercetările în domeniul urbanisticii și patrimoniului cultural. Facilitarea accesului în zonele de interes și instituții cheie a persoanelor în etate sau cu dizabilități. Consolidarea zonelor verzi ale orașului.

11. Retehnologizarea întreprinderilor municipale în parteneriat cu instituțiile de cercetare și universități. Implementarea tehnologiilor și brevetelor de invenții elaborate de către cercetători în cadrul acestor întreprinderi, fapt ce va permite redresarea situației și crearea unei valori adăugate pe anumite

sectoare (energetică, ecologie, protecția mediului, inginerie și tehnologie).

12. Asigurarea stării ecologice sustenabile în mun. Chișinău, ceea ce impune implementarea unui sistem de management al deșeurilor (asigurat cu un sistem informatic modern), iar în baza prelucrării deșeurilor acumulate se impune necesitatea producerii și generării de energie livrată chișinăuienilor pentru consum. Acest sistem ar putea să prevadă următoarele activități:

a) **organizarea tenderului pentru identificarea celor mai fezabile proiecte de gestionare a deșeurilor în municipiu**, la care să participe cele mai competitive instituții și organizații private specializate;

b) **consolidarea în municipiu a sistemului de colectare selectivă a deșeurilor** (deșeuri alimentare, hârtie, masă plastică, materiale de construcție, deșeuri primejdioase pentru mediu și om – lămpi fluorescente cu mercur, computere etc.), care ar permite reciclarea tuturor deșeurilor valorificabile, ținând cont că structura morfologică a deșeurilor menajere solide din mun. Chișinău conține peste 70% substanțe reciclabile;

c) **crearea, în acest sens, a infrastructurii și capacităților industrial-tehnice și umane, necesare pentru procesarea și valorificarea complexă a tuturor tipurilor de deșeuri reciclabile din mun. Chișinău**. Ca urmare a reciclării a peste 70% din volumul total al deșeurilor din municipiu vor putea fi soluționate o bună parte a problemelor ecologice, economice și sociale în urbe. Totodată, grație gestionării adecvate a deșeurilor se va micșora esențial volumul deșeurilor necesar de transportat la depozite și se va putea soluționa definitiv problema depozitării de mai departe a deșeurilor menajere solide din municipiu (care nu pot fi valorificate) la depozitul din Țânțăreni;

d) **extinderea utilizării îngrășămintelor pentru câmpurile agricole**, obținute în urma implementării practice a metodei de valorificare a deșeurilor de nămol, care se formează la Stația de epurare în Geo-tuburi.

13. Utilizarea materialelor și tehnologiilor autohtone în rețeaua de canalizare menajeră, în sistemul de apeducte și purificare a apelor. Aplicarea noilor tehnologii la construcția și reparația drumurilor municipale.

14. Elaborarea, dezvoltarea și implementarea unui sistem automatizat de organizare și management a transportului municipal, prin utilizarea soluțiilor IT, cu informații privind circulația transportului, cu sistem automatizat de plăți pentru călătorie în transportul municipal. Eficientizarea transportului în urbe prin integrarea mijloacelor publice și private de transport, ajustarea sistemului la traficul de pasageri (soluții pentru orele de vârf).

15. Implementarea unui sistem transparent de gestiune a terenurilor și a proprietății municipale. Elaborarea unui sistem IT de gestiune, control, licitare a proprietății municipale. Un astfel de sistem ar fi fezabil, ar asigura transparența dar și surse de venit pentru municipiu în urma licităților.

16. Sporirea siguranței și calității alimentării cu energie termică a locuitorilor mun. Chișinău prin:

a) **consolidarea infrastructurii sistemului de încălzire** prin susținerea și promovarea soluțiilor inovative în distribuția și conservarea energiei;

b) **implementarea proiectelor de eficiență energetică** prin izolarea traseelor termice;

c) **implementarea măsurilor de sporire a eficienței energetice** în min. Chișinău în baza rezultatelor auditului energetic cu instituirea bazei de date a performanței termice a clădirilor cu diferită destinație. Implementarea proiectelor de eficiență energetică prin izolarea traseelor termice, caselor și a blocurilor;

d) **Promovarea politicilor de creștere a cotei surselor energetice regenerabile (SER) în mun. Chișinău** (inițiative de modificare a legislației, susținerea proiectelor de demonstrare a eficienței utilizării SER, stimularea sectorului privat și public în implementarea SER etc.);

e) **utilizarea tehnologiei LED** în iluminare în municipiu.

17. Sporirea securității seismice a locuitorilor municipiului Chișinău prin:

a) **expertiza și consolidarea clădirilor** șubrezite și seismic vulnerabile;

b) **evaluarea riscului seismic pentru populație**, pentru liniile de comunicare, rețelele electrice, apă, gaz, cât și pentru proprietatea municipală;

c) **crearea și implementarea unui sistem eficient de avertizare a populației** în caz de cutremur;

d) **evaluarea siguranței barajului lacului de acumulare Ghidighici**, în caz de cutremur, cu elaborarea și implementarea planului de măsuri privind consolidarea barajului.

18. Edificarea și implementarea sistemului de e-administrare în mun. Chișinău, în vederea debirocratizării procesului decizional în raport cu cetățenii, în vederea facilitării și accelerării eliberării actelor solicitate de populație și reducerii impactului factorului uman, contribuindu-se, astfel, la transparentizarea procesului administrativ și combaterea corupției în administrarea urbei. Crearea ghișeului unic în cadrul primăriei și al preturilor.

19. Sporirea accesului și atractivității Grădinii Botanice și Grădinii Zoologice din Chișinău pentru vizitatori și publicul larg, ca centre importante de atracție turistică și agrement în municipiu. Amenaja-

rea corespunzătoare a Grădinii Botanice și a Grădinii Zoologice prin curățarea cascadei de lacuri de pe teritoriul Grădinii Botanice, prin asanarea mai bună a teritoriului celor două Grădini etc.

20. Crearea și sprijinirea dezvoltării parcurilor, incubatoarelor, start-up-urilor, think tank-urilor și acceleratoarelor tehnologice în mun. Chișinău centrate pe valorificarea potențialului intelectual al tinerilor în soluționarea problemelor municipale.

21. Intensificarea colaborării Primarului și Consiliului Municipal cu mediul academic, în general, și cu Academia de Științe a Moldovei și universitățile, în mod special, prin lansarea de proiecte comune de cercetare și inovare, utile și de perspectivă pentru dezvoltarea urbanistică, socială, turistică și de imagine a municipiu Chișinău.

22. Inițierea parteneriatului dintre Primărie și Consiliul Municipal, pe de o parte, și Institutele Academiei de Științe a Moldovei, pe de altă parte, prin implicarea cercetătorilor în diverse activități utile și necesare locuitorilor urbei. Lansarea unor proiecte concrete, din fonduri municipale și private, în cadrul acestui parteneriat, pentru realizarea unor rezultate sustenabile de îmbunătățire a confortului locuitorilor municipiului.

23. Implicarea Primăriei și a Consiliului Municipal cu fonduri, dar și prin medierea relației dintre

business și instituțiile de cercetare și inovare, în procesul de fondare și dezvoltare a parcurilor de cercetare și inovare, a incubatoarelor și laboratoarelor specializate, care vor fi puse în slujba cetățenilor urbei, pentru soluționarea promptă și sustenabilă, bazată pe rigurozitate metodologico-științifică, a necesităților strategice (de lungă durată), cât și imediate ale locuitorilor municipiului.

24. Susținerea de către Primărie și Consiliul Municipal a cercetătorilor tineri, prin contribuții la soluționarea celor mai stringente probleme ale acestei categorii de persoane, prin coparticiparea la construcția spațiilor de locuit destinate tinerilor cercetători și familiilor acestora.

25. Inițierea unor programe-cadru de oferire a unor burse de excelență în baza unor concursuri de evaluare a performanței, susținerea mobilității tinerilor savanți în scopul acumulării experienței în cele mai avansate centre de cercetare și inovare din lume și aplicarea acestei experiențe în domeniul cercetare-dezvoltare din Republica Moldova.

*Institutul de Cercetări Juridice și Politice
al AȘM
Institutul Național de Cercetări Economice
al AȘM și ME*

Vasile Nașcu. *Portretul academicianului Gheorghe Ghidirim*, 2009, u/p, 79 × 92 cm